

Program ochrony powietrza dla stref województwa śląskiego, w których stwierdzone zostały ponadnormatywne poziomy substancji

Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego
Wydział Ochrony Środowiska

Katowice, 22. 11.2010

Wartości kryterialne do klasyfikacji stref dla terenu kraju – ochrona zdrowia, rok 2007

pył zawieszony PM10

Okres uśredniania wyników pomiarów - 24 h

- Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu - **50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$**
- Dopuszczana częstość przekraczania dopuszczalnego poziomu w roku kalendarzowym - **35 razy**
- **Termin osiągnięcia poziomów dopuszczalnych - 2005 r.**

Okres uśredniania wyników pomiarów - rok kalendarzowy

- Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu - **40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$**

Benzo(a)piren

Okres uśredniania wyników pomiarów - rok kalendarzowy

- Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu - **1 ng/m³**
- **Termin osiągnięcia poziomów dopuszczalnych - 2013 r.**

Śląskie. Pozytywna energia.

Przyczyna powstania programu i skala problemu

Przekroczenie poziomów dopuszczalnych pyłu PM10

Alarmowy poziom substancji w powietrzu [$\mu\text{g}/\text{m}^3$] stężenie 24-godz.	Częstość przekraczania dopuszczalnego stężenia 24-godz.	Stężenie 24-godz. pyłu PM10 [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Średnioroczne wartości stężeń [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]
alarmowy poziom	wartość dopuszczalna	wartość dopuszczalna	wartość dopuszczalna
200	35	50	40

**Aglomeracja
Górnośląska**
(Chorzów, Dąbrowa Górnicza,
Katowice, Sosnowiec)
oraz Rybnik:

24-godz maks
[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]:

208 - 252

Częstość
przekraczania:

51 - 109

Średnioroczne
[$\mu\text{g}/\text{m}^3$]:

41 - 51

**Wodzisław
Śląski:**

289

147

58

Żywiec:

338

74

39

Przyczyna powstania programu i skala problemu

Przekroczenie **poziomu docelowego benzo(a)pirenu**

Średnioroczne wartości stężeń [ng/m ³]
poziom docelowy
1

**Aglomeracja
Górnośląska**
(Katowice, Zabrze)
oraz Rybnik:

Średnioroczne
[ng/m³]:

9- 19

**Wodzisław
Śląski:**

17

Zawiercie:

9,1

**Dyrektywa CAFE wyznacza termin
osiągnięcia zgodności z normami
jakości powietrza –
pył zawieszony PM10 - czerwiec 2011 r.
benzo(a)piren - 2013 r.**

Zidentyfikowany problem:

Przekroczenia stężeń dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10:

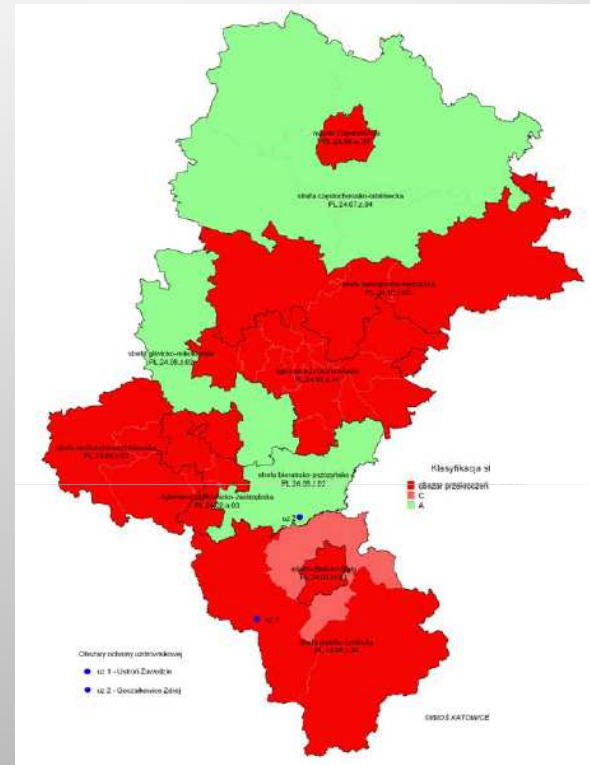
- stężenia średnioroczne
- stężenia 24-godz

Przekroczenia stężenia docelowego benzo(a)pirenu

Potrzeba opracowania Programu ochrony powietrza

Pył PM10

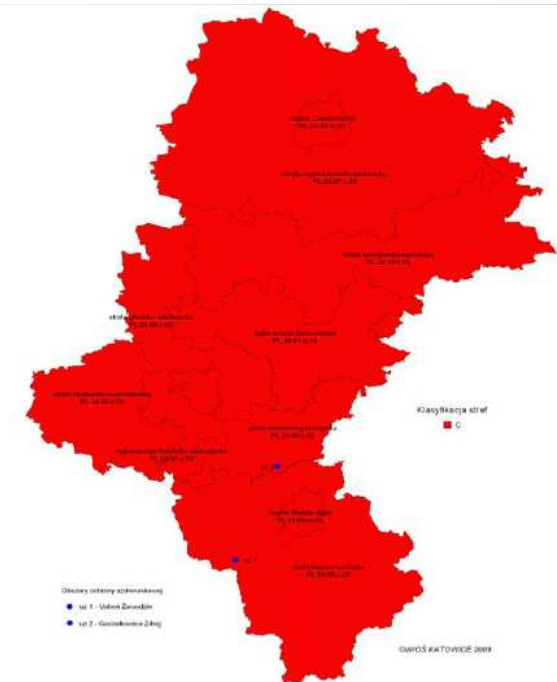

Źródło: WIOŚ Katowice

10 stref

Benzo(a)piren

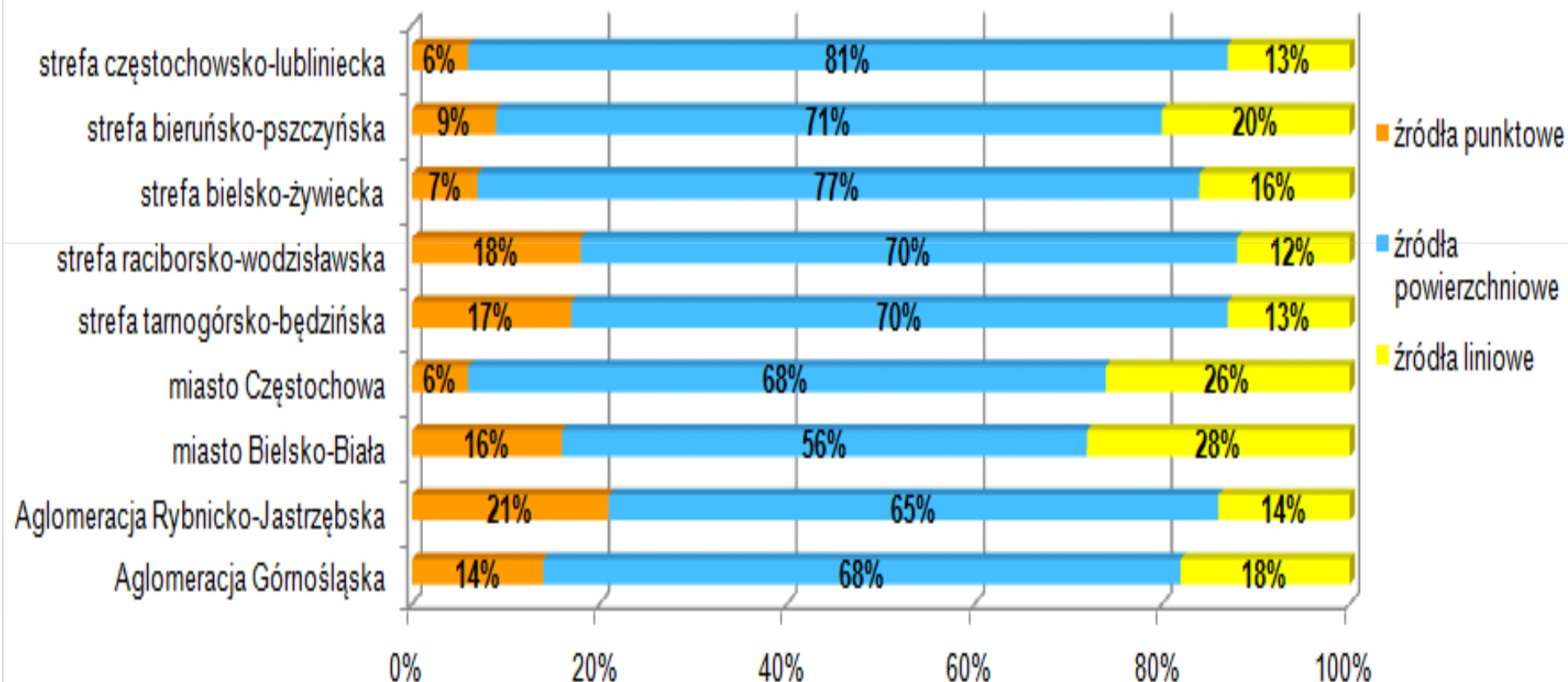
7 stref

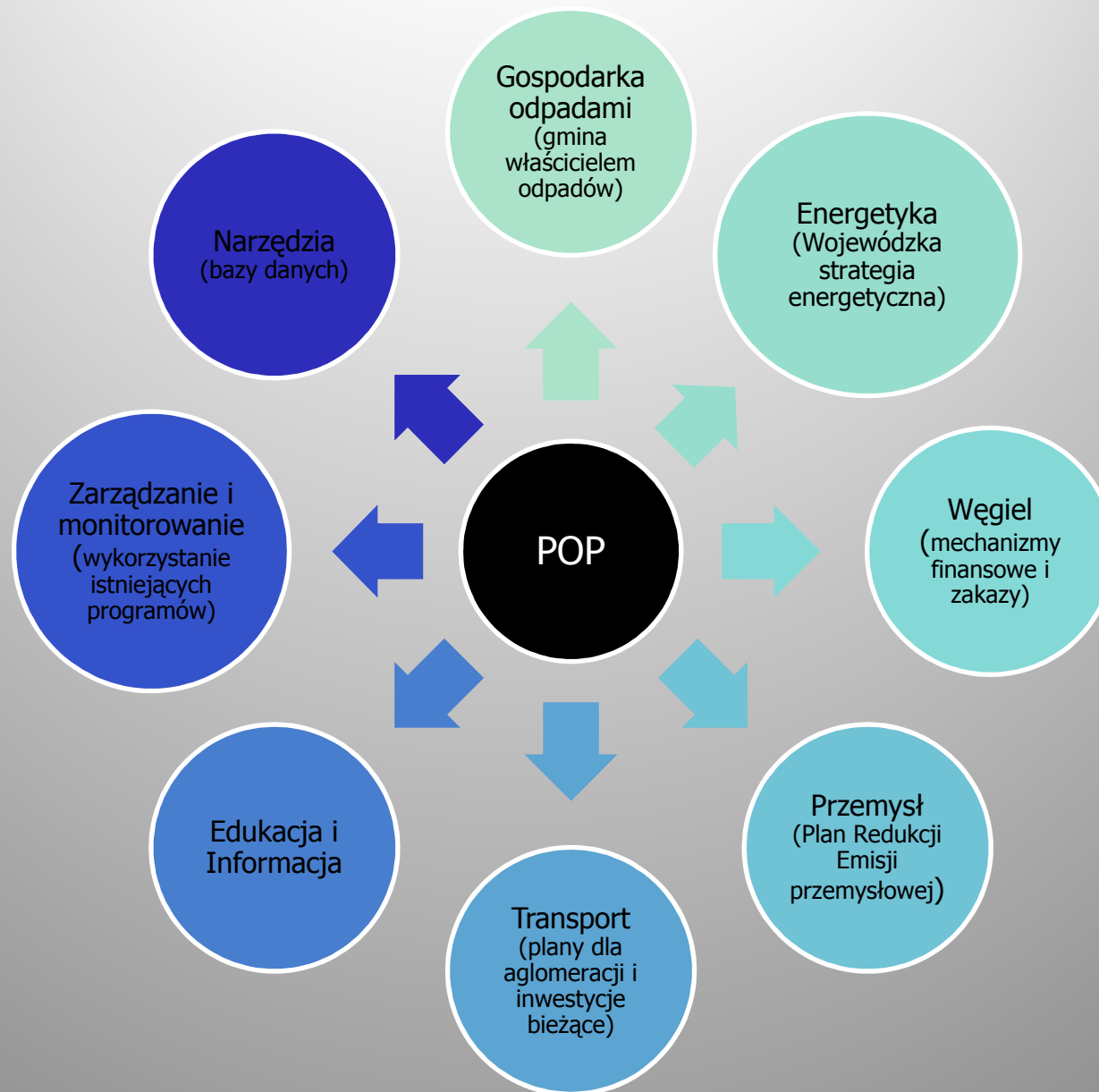
Problemy:

- ✓ **jedne z najwyższych przekroczeń stężeń pyłu zawieszonego PM10 w Polsce**
- ✓ **największe w Polsce zagęszczenie ludności i przemysłu**
- ✓ **opóźnienie w opracowaniu POP i wniosków derogacyjnych**
- ✓ **kultura i tradycja węglowa Śląska**

Udział poszczególnych źródeł emisji na obszarach przekroczeń

DZIAŁANIA SYSTEMOWE

Cele Programu ochrony powietrza

Cel 1

- Wyeliminowanie spalania odpadów w kotłach i piecach domowych

Cel 2

- Wyeliminowanie spalania węgla złej jakości w kotłach i piecach domowych !!

Cel 3

- Wsparcie istniejących działań i inwestycji w zakresie transportu, które przyczyniają się w istotny sposób do poprawy jakości powietrza na obszarach przekroczeń

Cel 4

- Ograniczanie emisji ze źródeł komunikacyjnych w tym emisji wtórnej

Cel 5

- Systemowe ograniczenie emisji ze źródeł przemysłowych z uwzględnieniem małych źródeł

Cel 6

- Stworzenie mechanizmów umożliwiających wdrożenie i zarządzanie POP

Najważniejsze propozycje kierunków działań naprawczych

1. Rozbudowa i integracja sieci ciepłowniczej, odbudowa mocy cieplnej

2. Realizacja PONE ze szczególnym uwzględnieniem sieci ciepłowniczej, termomodernizacji budynków, kontroli jakości paliw

3. Aktualizacja planów zapotrzebowania w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe

4. Realizacja **Planu Redukcji Emisji Przemysłowych** (15% redukcji PM10), prowadzenie postępowań kompensacyjnych

5. Budowa zakładu termicznej utylizacji odpadów

6. Wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza centrum miast

7. Rozwój transportu publicznego

8. Działania w zakresie redukcji emisji wtórnej z dróg (czyszczenie ulic, poprawa stanu technicznego istniejących dróg).

Najważniejsze propozycje kierunków działań naprawczych

1. Aktualizacja planów zapotrzebowania w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe.
2. Rozbudowa i integracja sieci ciepłowniczej, odbudowa mocy cieplnej.
3. Realizacja PONE ze szczególnym uwzględnieniem sieci ciepłowniczej, termomodernizacji budynków, kontroli jakości paliw.
4. Budowa zakładu termicznej utylizacji odpadów.
5. Konsekwentne przystosowywanie instalacji energetyki zawodowej/komunalnej do wykorzystania gorszych gatunków węgla
6. Szersze wykorzystanie OZE
7. Wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza centrum miast.
Działania służące uspokajaniu ruchu
8. Rozwój transportu publicznego
9. Działania w zakresie redukcji emisji wtórnej z dróg (czyszczenie ulic, poprawa stanu technicznego istniejących dróg)

Bariery w obszarze ochrony powietrza

- niestabilność polityki paliwowej państwa,
- brak władztwa nad odpadami komunalnymi gmin – patologie gospodarki odpadami,
- wysokie ceny paliw i ciągły wzrost cen paliw ekologicznych ,
- mała skuteczność narzędzi prawnych w zakresie możliwości ograniczania „niskiej emisji”, w tym brak instrumentów umożliwiających nakładanie obowiązków na osoby fizyczne (np. wymiany kotła) i ich egzekwowania
- brak środków finansowych na realizację POP,
- brak jednoznacznych zachęt ze strony państwa dla stosowania paliw ekologicznych (niskoemisyjnych), np. podatku od zanieczyszczeń zawartych w węglu,
- niski priorytet ochrony powietrza w hierarchii ważności celów realizowanych przez państwo, problem podziału odpowiedzialności pomiędzy powiatem a gminą, starosta nie ma uprawnień do faktycznej realizacji głównych zapisów Programu i nie może zlecić tych zadań gminom,
- znikomy udział źródeł odnawialnych w pokrywaniu zapotrzebowania na ciepło,
- niekorzystna struktura cen paliw i małe dochody społeczeństwa, co skutkuje spalaniem odpadów w piecach,
- brak systemowego, globalnego podejścia do działań w ochronie środowiska (mieszkańcy segregują odpady, a ich odbiór jest bardzo drogi lub brakuje firm odbierających te odpady),
- niska świadomość społeczeństwa w zakresie zanieczyszczenia powietrza i skutków zdrowotnych z tym związanych,
- znikomy wpływ samorządów na lokalne źródła energii odnawialnej (geotermalnej, wodnej),
- przyzwolenie społeczne na spalanie odpadów w piecach domowych,

DZIAŁANIA MUSZĄ BYĆ PODEJMOWANE NA WSZYSTKICH POZIOMACH ADMINISTRACJI

Z POZIOMU PAŃSTWA

**Tworzenie narzędzi prawnych
umożliwiających ograniczanie emisji
zanieczyszczeń do powietrza,
w szczególności ze źródeł komunalnych**

DZIAŁANIA Z POZIOMU WOJEWÓDZTWA

- ☐ Opracowanie regionalnej strategii ekoenergetycznej;
- ☐ Tworzenie możliwości wspierania, w ramach rpo oraz WFOŚiGW, działań w dziedzinie ochrony powietrza;
- ☐ Inicjowanie i wspieranie działań ograniczających dopływ paliw gorszej jakości do sektora komunalnego;
- ☐ Porządkownie systemu gospodarki odpadami;
- ☐ Promowanie OZE

DZIAŁANIA Z POZIOMU GMIN

❑ Opracowanie i wdrażanie programów zaopatrzenia w energię elektryczną ciepło i paliwa gazowe

❑ Rozbudowa i modernizacja infrastruktury gminnej

- *budowa i rozbudowa sieci ciepłowniczych i sieci gazowych,*
- *modernizacja ciągów komunikacyjnych,*

**❑ Realizacja programów ograniczania niskiej emisji:
w obiektach publicznych**

- *termomodernizacji budynków (docieplanie ścian, wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana lub docieplenie połaci dachu)*
- *modernizacje systemów grzewczych (źródeł ciepła oraz instalacji centralnego ogrzewania),*
- *montaż wentylacji mechanicznej wraz z odzyskiem ciepła,*

w budynkach prywatnych

- *dopłata do wymiana źródeł ciepła na ekologiczne*
- *dopłata do instalacja układów solarnych*
- *dopłata do termomodernizacji budynków*
- *promocja i edukacja ekologiczna.*

❑ Tworzenie warunków sprzyjających wykorzystaniu OZE

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ

Jerzy Ziora

Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego
Wydział Ochrony Środowiska